16/08/2025

16 Αυγούστου: Εορτάζει ο Άγιος Τιμόθεος Επίσκοπος Ευρίπου

/ Βίοι Αγίων

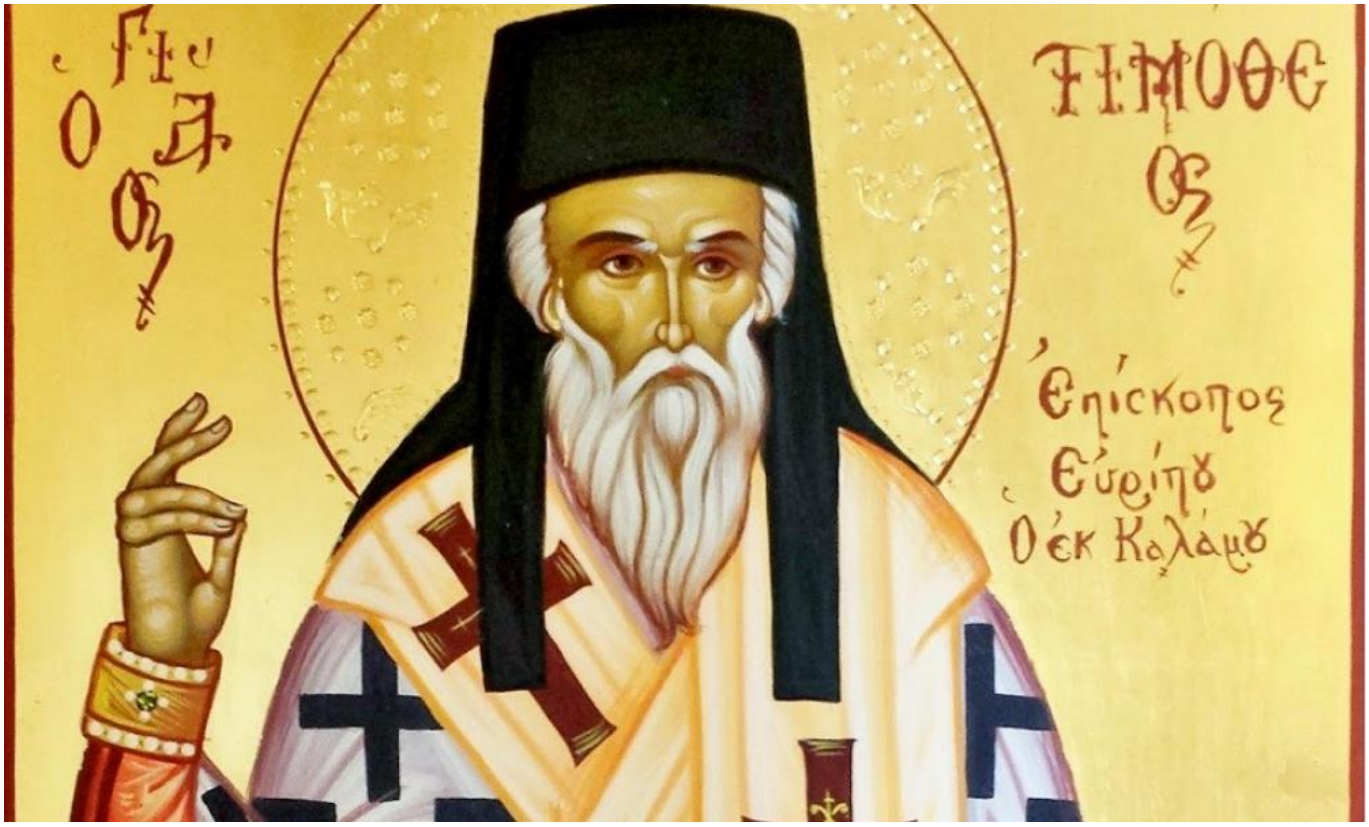

Σήμερα, 16 Αυγούστου, η Εκκλησία τιμά τη μνήμη του Αγίου Τιμοθέου Επισκόπου Ευρίπου.

- ***Γράφει ο Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος***

Η αττική γη, αφότου κηρύχτηκε το ευαγγέλιο του Χριστού, ανάδειξε μια πλειάδα αγίων, οι οποίοι λαμπρύνουν το αγιολογικό στερέωμα της Εκκλησίας μας. Ένας από αυτούς υπήρξε ο άγιος Τιμόθεος Επίσκοπος Ευρίπου. Ένας ολόφωτος αστέρας, μια μεγάλη πνευματική προσωπικότητα, σε δύσκολους καιρούς για την Εκκλησία και το Έθνος μας.

Γεννήθηκε το έτος 1510 στον Κάλαμο Αττικής. Το όνομά του ήταν Τάσος

Καλαμιώτης. Ο πατέρας του ήταν ιερέας του χωριού, ο οποίος του δίδαξε τα πρώτα γράμματα. Προπαντός του ενέπνευσε την πίστη στο Θεό και την ενάρετη ζωή. Τόσο ο ιερέας πατέρας του, όσο και η ευσεβής πρεσβυτέρα μητέρα του, γέμισαν την παιδική του ψυχή από αγάπη για την Ορθοδοξία, την μόνη αληθινή πίστη. Από μικρό παιδί έδειξε μεγάλη έφεση στα γράμματα, για τούτο οι γονείς του τον έστειλαν στα σχολεία των Αθηνών, όπου έλαβε την καλλίτερη δυνατή μόρφωση της εποχής του. Κύριος δάσκαλός του υπήρξε ο Επίσκοπος Ωρεού της Βόρειας Εύβοιας, ο οποίος και χρηματοδότησε τις σπουδές του. Μετά το πέρας των σποδών του γύρισε για λίγο καιρό στον Κάλαμο.

Αλλά, από την ηλικία του εφήβου, έδειξε την κλήση του προς τον μοναχισμό και τον αναχωρητισμό. Εκείνος που τον ενέπνευσε να ασπασθεί τον μοναχισμό ήταν ο σεβαστός του δάσκαλος Επίσκοπος Ωρεού, τον οποίο κάλεσε στη Βόρεια Εύβοια και τον έκανε αρχικά γραμματέα του. Εκάρη από εκείνον μοναχός και έλαβε το μοναχικό όνομα Τιμόθεος και στη συνέχεια τον χειροτόνησε διάκονο και πρεσβύτερο. Από τότε ξεκίνησε και η πνευματική του προσφορά προς την Εκκλησία και τον υπόδουλο στους τούρκους λαό της περιοχής. Είχε δε τέτοιο ζήλο, ώστε όταν τελούσε τα Ιερά Μυστήρια και ιδίως την Θεία Ευχαριστία, θεωρούσε τον εαυτό του εκούσιο όργανο του Θεού για τον αγιασμό των πιστών.

Μετά τον θάνατο του γέροντα Επισκόπου του, πήρε τη θέση του αυτός, εξελέγη επίσκοπος Ωρεού. Αλλά ύστερα από λίγο καιρό εξελέγη Μητροπολίτης Ευρίπου με έδρα την Χαλκίδα. Ως μητροπολίτης ανάλωσε κυριολεκτικά τον εαυτό του για την πνευματική αναγέννηση του ποιμνίου του και την κοινωνική διακονία των αναξιοπαθούντων, χωρίς καμιά διάκριση. Μαζί με τους Χριστιανούς ανακούφιζε και τους αλλόθρησκους τούρκους και εβραίους. Αυτό τον έκανε πολύ αγαπητό σε όλους, ακόμα και στους τούρκους.

Αλλά δεν άργησε να αλλάξει το κλίμα. Ο Σουλτάνος Σελίμ ο Β΄(1566-1574), θέλοντας να εξισλαμίσει τους μη μουσουλμάνους υπηκόους της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, έβγαλε απόφαση να μετατραπούν σε τζαμιά οι μεγαλύτεροι και λαμπρότεροι χριστιανικοί ναοί. Τότε ο Τιμόθεος αντέδρασε με σφοδρότητα και διαμήνυσε στον ντόπιο τουρκαλβανό πάσα ότι δεν θα επιτρέψει να εφαρμοστεί το σουλτανικό φιρμάνι. Ο βάρβαρος και αδίστακτος πασάς θεώρησε τη στάση του αγίου Επισκόπου εχθρική προς την Υψηλή Πύλη και τον κήρυξε εχθρό του οθωμανικού κράτους. Μάλιστα σχεδίασε να τον σκοτώσει. Αλλά όμως η κρυπτοχριστιανή σύζυγος του πασά, παλιό πνευματικό του παιδί, τον ειδοποίησε να φυλαχτεί. Του έδωσε ένα μεγάλο χρηματικό ποσό και τον συμβούλεψε να φύγει από την περιοχή. Υπάρχει η μαρτυρία ότι τον προστάτεψαν και τον βοήθησαν να φύγει οι τούρκοι της Εύβοιας, οι οποίοι, όπως είπαμε τον εκτιμούσαν και τον

αγαπούσαν.

Ο Τιμόθεος, βλέποντας ότι όντως κινδύνευε η ζωή του, ένα βράδυ του έτους 1572, με τη συνοδεία δύο κληρικών του, πέρασε κρυφά στην αντίπερα όχθη της Αττικής και εγκαταστάθηκε αρχικά στην γενέτειρά του, όπου έμεινε για λίγο καιρό, στην εκεί μικρή Μονή Κολολιβαδίου.

Όμως ένα σημαντικό γεγονός άλλαξε τα πράγματα στην υπόδουλη Ελλάδα. Η ήττα των Τούρκων από τις συνασπισμένες χριστιανικές ευρωπαϊκές δυνάμεις το 1571 στις Εχινάδες Νήσους (Ναυμαχία της Ναυπάκτου), υπό τον Αυστριακό δον Χουάν, είχε ως αποτέλεσμα να ενταθούν οι διωγμοί κατά των υποδούλων Χριστιανών από τους τούρκους. Έτσι κινδύνευε περισσότερο η ζωή του εξόριστου Επισκόπου.

Περί το 1573-74 ο πασάς της Χαλκίδος είχε στείλει ανθρώπους του να τον συλλάβουν, αλλά ο Τιμόθεος πρόλαβε και κρύφτηκε στο «Όρος των Αμώμων», όπως ονομαζόταν το Πεντελικό όρος, σε ασκητήριο προς τιμήν της Αγίας Τριάδος, όπου προσέλκυσε και άλλους ασκητές.

Αλλά εκείνος ποθούσε την ησυχία, διότι οι πολλοί συνασκητές του του στερούσαν αυτόν τον πόθο του. Γι’ αυτό αναζητούσε άλλον τόπο, όπου θα ίδρυε δικό του ησυχαστήριο. Ερευνώντας όλη την περιοχή, με μια μικρή του συνοδεία, έφτασε σε ένα σημείο γεμάτο αγριελιές και όπου εκείτο παλαιός σκελετός. Εξετάζοντάς τον διαπίστωσε πως στην περιοχή της καρδιάς του ήταν χαραγμένη η εικόνα της Παναγίας Γλυκοφιλούσας. Λέγεται πως στη θέση εκείνη υπήρξε κατά την αρχαιότητα ιερό της Αθηνάς. Κατά άλλη παράδοση, τον οδήγησε εκεί η ίδια η Παναγία για να κτίσει Ιερά Μονή προς τιμήν της. Σύμφωνα άλλη παράδοση, η Παναγία τον οδήγησε σε παρακείμενη καλύβα, όπου βρήκε σκελετό μοναχού να έχει αγκαλιά την εικόνα της Παναγίας Γλυκοφιλούσας.

Ο άγιος ενέκρινε τον χώρο και έδωσε εντολή για την ανοικοδόμηση της Μονής, αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου. Είναι η σωζόμενη ως τα σήμερα φημισμένη Ιερά Μονή Πεντέλης. Η ανέγερση έγινα ανάμεσα στα έτη 1576-1578. Αφού την επάνδρωσε και την οργάνωσε, την ποίμανε για πέντε χρόνια και κατόπιν αποσύρθηκε σε κτήμα, που αγόρασε στην περιοχή του Γέρακα, για μεγαλύτερη ησυχία. Κατόπιν πέρασε και από άλλα ησυχαστήρια, όπως του Μπογιατίου Αττικής (Άγιος Στέφανος), το Καστράκι, του Αγίου Γεωργίου Κοκκιναρά και το Θαλάσσι, μια βαλτώδη περιοχή στη βάση του Πεντελικού. Πέρασε επίσης και από την Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Καλού Λιβαδίου στον Κάλαμο, το χωριό του.

Λίγο μετά τον συναντάμε στη Σκήτη του Αγίου Γεωργίου Χωστού, στη Γαργηττό, νότια του Πεντελικού όρους. Μετά από καιρό, το 1580, εγκαταστάθηκε στη Σκήτη

του Αγίου Γεωργίου Βραυρώνας Αττικής. Εκεί ανακαίνισε τη Μονή και έκτισε καινούργια κελιά. Κατά την παραμονή του εκεί συνέβη ένα μεγάλο θαύμα. Κάποιοι τούρκοι πειρατές άρπαξαν τα παιδιά μιας τουρκάλας γαιοκτήμονος. Εκείνη πληροφορήθηκε για την αγιότητά του και γι' αυτό έτρεξε κοντά του να τον παρακαλέσει να σώσει τα παιδιά της. Το θαύμα έγινε, με τις προσευχές του οι πειρατές απελευθέρωσαν τα παιδιά. Εκείνη ως ευγνωμοσύνη, του παραχώρησε μια μεγάλη έκταση, από την ιδιοκτησία της στην περιοχή Βραυρώνας.

Αλλά και εδώ δεν βρήκε ησυχία. Οι άλλοι γαιοκτήμονες της περιοχής θεώρησαν ότι ο πολλαπλασιασμός των κτημάτων τους ενείχε κίνδυνο για τις δικές τους ιδιοκτησίες και γι' αυτό άρχισαν νέες διώξεις για τον Τιμόθεο. Για εκφοβισμό του έκαψαν τη βάρκα που ψάρευε. Γι' αυτό αναγκάστηκε και πάλι να εκτοπιστεί. Πέρασε στην απέναντι νήσο Κέα (Τζια), όπου εγκαταστάθηκε στην ερειπωμένη Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Τα καλοκαίρια σύχναζε σε σπήλαιο στην περιοχή του Λούρου, όπου διήγε με νηστεία, αγρυπνία και αδιάλειπτη προσευχή. Εκεί έκαμε άλλο ένα θαύμα, ανέβλυσε γάργαρο νερό από τα ξερά βράχια. Η πηγή υπάρχει ως τα σήμερα και μαζί ναός του Αγίου Παντελεήμονα.

Ίσως διερωτηθεί κάποιος, γιατί είχε όλες αυτές τις μετακινήσεις. Η απάντηση είναι ότι ο ίδιος ήταν ανεξίκακος άνθρωπος. Έδινε τόπο στην οργή και προτιμούσε τη φυγή από τις φασαρίες. Είχε ως αρχή του το «φοβού και φεύγε»! Ήταν επίσης άνθρωπος

της ησυχίας κι ακόμη: σε όλες τις περιοχές που πήγαινε δημιουργούσε πνευματικές εστίες, οι οποίες λειτουργούν ως τα σήμερα!

Με τον προσωπικό του αγώνα καθάρθηκε, αγιάστηκε και θεώθηκε. Έλαβε μάλιστα το χάρισμα της θαυματουργίας. Ο Άγιος έγινε γνωστός για τα θαύματά του εν ζωή, μετά το θάνατό του ως διώκτης των ασθενειών της χολέρας και της πανώλης. Τα λείψανά του συνδέθηκαν με πολλαπλά θαύματα όπως εκείνου της εξαφάνισης των ακρίδων αλλά και της πανώλης.

Τσακισμένος από τις ταλαιπωρίες και τον ασκητικό του αγώνα, κοιμήθηκε ειρηνικά στις 16 Αυγούστου του έτους 1590,σε ηλικία 80 ετών, στο σπήλαιο Λούρου. Το ιερό του λείψανο ετάφη στο εκκλησάκι του Αγίου Παντελεήμονος. Αλλά αργότερα παρουσιάστηκε σε όνειρο μοναχών και τους παρότρυνε να μεταφέρουν το λείψανό του στην Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Πεντέλης. Όμως στα 1821 τα τουρκικά στρατεύματα λεηλάτησαν τη Μονή και εξαφάνισαν τα τίμια λείψανά του. Σώθηκε μόνο η τίμια Κάρα του και η εικόνα της Παναγίας Γλυκοφιλούσας.

Η μνήμη του τιμάται στις 16 Αυγούστου, την ημέρα της οσιακής κοιμήσεώς του. Τιμάται ιδιαιτέρως στην Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Πεντέλης, ο οποίος

θεωρείται κτήτορας και προστάτης. Ναοί του υπάρχουν στη Χαλκίδα, στην Κέα και στην Γαργηττό Αττικής.